

Інна ПЕТРИЧКО,
вчителька початкових класів та образотворчого мистецтва
Криворізької ЗОШ І–ІІІ ст. № 120 Дніпропетровської обл.

Музейна справа у закладі освіти як фактор особистісно зорієнтованого розвитку і навчання підростаючого покоління

У давнину мудрі люди казали: "Не дай тобі, Боже, жити у часи великих змін". Реалії нашого життя такі, що зміни — це наше сьогодення. В деяких ми беремо участь, на деякі маємо безпосередній вплив, а інші нібито проходять повз нас. Але ця думка хибна. Насправді, відлуння цих подій відчують на собі наші нащадки. Надто складно передбачити їхнє майбутнє. Великі соціальні зміни впливають і на нас, педагогів, наставників, школу в цілому. Тому завдання перед учителем набувають нового змісту. Слід не лише забезпечити молоде покоління знаннями на все життя, а й створити оптимальні умови для розвитку і навчання особистості, яка здатна втілювати оригінальні ідеї, критично мислити, приймати нестандартні рішення. В центрі уваги — дитина, самобутня особистість з неповторною індивідуальністю. Інтенсивність соціально-економічних і технологічних змін зумовлюють потребу вміти вчитися впродовж життя. Тож у сучасній школі на перший план ставиться не накопичення дитиною інформації, а засвоєння нею інтелектуальних технік, які є складовими культури і невід'ємною частиною змісту освіти. Власний інтерес, зацікавленість, розвиток пізнавальної активності школярів, формування в них позитивного ставлення до процесу і результатів своєї праці — ось головні чинники сучасної освіти.

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти, її головна мета полягає у створенні умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формувати покоління, здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства; сприяти консолідації української нації, інтеграції України в європейський і світовий простір як конкурентоспроможної і процвітаючої держави [1].

Національне і громадянське виховання є одним із головних пріоритетів і органічним компонентом розвитку освіти. Воно має бути спрямоване на формування у дітей та молоді сучасного світогляду, ідей, поглядів, переконань, що ґрунтуються на найцінніших надбаннях вітчизняної і світової культури.

Учням нашої школи в цьому плані дуже поталанило. Вони мають змогу виховуватися, брати приклад, наслідувати життєвий досвід та творче покликання, які залишив по собі видатний українець — Іван Гаврилович Авраменко.

Іван Гаврилович Авраменко (1923—2008) — відомий криворізький художник, член Спілки художників СРСР, Національної Спілки художників України, нагороджений відзнакою "За заслуги перед містом Кривий Ріг" II та III ступенів. Учасник багатьох всеукраїнських та міжнародних художніх виставок. Багато своїх творів присвятив рід-

ному Криворіжжю. Особливістю творчості живописця є мажорно-оптимістичне сприйняття та відображення навколишнього середовища.

Художник прожив 85 років – тяжких, але щасливих. Своє кредо він визначив так: у житті критичний оптиміст, у мистецтві оптимістичний реаліст.

Народився Іван Гаврилович у 1923 році в селянській сім'ї на Полтавщині, дитинство і юність припала на найскладніші роки в історії країни – колективізацію, голод 1932–1933 рр. Через голодомор і потрапив до Кривого Рогу: мати, рятуючи дітей, переїхала до промислового міста. Десятирічний хлопчик одразу ж закохався в наше місто руди і металу. Цю любов проніс він крізь усе життя, відтворюючи на живописних полотнах: *"Я влюблѐн в Кривой Рог, в его карьеры и шахты, широкие проспекты и улицы, высотные дома, тихие, уютные скверы и парки. Этот город меня поразил и очаровал. Ему я отдал силу, вдохновение, посвятил творчество"*.

Школа, армія, вступ до Одеського художнього училища. В 1949 році був репресований. Навчання перервалось. Аж у 1957 році закінчив Кишинівське художнє училище. І знову повернення на рідні терени.

У 1975 був прийнятий у спілку художників СРСР. Художник багато часу приділяє творчим поїздкам. Від безпосереднього спілкування з природою митець черпає натхнення, життєві сили, творчі знахідки та філософські переконання. У 2001 році прийшов Іван Гаврилович у школу №120, заснував свою майстерню, став навчати мистецтва дітей. На жаль, митця більше немає серед нас, але ми пишаємось тим, що нам пощастило знати таку талановиту людину.

Допомагає вивчати творчий і життєвий досвід художника справа, якій присвячують свій вільний час наші учні – це музейна справа. Адже 23 листопада 2010 року в нашій школі відбулася знаменна подія – відкриття першого і єдиного на Дніпропетровщині музею у закладі освіти. Музею-майстерні Івана Авраменка. А 1 вересня 2014 року, за сприянням благодійної організації "Громадські ініціативи Кривбасу", ми святкували відкриття меморіальної дошки на честь художника, яка тепер прикрашає фасад школи.

У музеї експонуються близько 40 картин. Це полотна різних напрямів: ліричні пейзажі та пейзажі на індустріальну тематику. Представлена велика колекція особистих речей, нагород та відзнак, рукописи художника, його літературна спадщина. Експозиція не закінчується двома кімнатами приміщення музею, вона продовжується у фойє школи. Створено екскурсійну, пошукову та лекторську секції, в яких беруть участь учні старших класів. В першу чергу хочу зазначити, що залучення підлітків до музейної справи стимулює їх бути відповідальними, виховує самостійність, належне ставлення до дорученої справи, розширює світогляд, розвиває критичне мислення, патріотичність, інтерес до дослідницької роботи. Так, у рамках пошуково-краєзнавчої діяльності нами була створена нова рубрика "Історія міста Кривого Рогу в картинах Авраменка". Вона присвячена вивченню та ознайомленню відвідувачів музею зі сторінками розвитку нашого міста, історією появи у ньому нових об'єктів. Так, ми вивчали історію появи в місті такого виду транспорту, як швидкісний трамвай, особливостей розробки архітектурних про-

єктів й характеристики естетичного вигляду станцій. Адже Авраменко багато картин присвятив відтворенню на полотні станцій швидкісного трамваю, а саме: "Станція ШТ ім. Артема", 2001 р.; "Саксаганський район". 2001 р.; "ШТ станція "Жовтнева". 2000 р.; "ШТ станція "Індустріальна". 2000 р.; "ШТ станція "Дзержинська". 2000 р.

Готуючись до проведення екскурсій, зустрічей, виховних заходів, юні екскурсіводи ознайомлюються з літературними творами, поезіями, присвяченими як Івану Гавриловичу, так і нашому місту. Це вірш Фелікса Мамута "Другу", збірник поезій Григорія Туренка "Степные дали". [5].

Систематично на базі музею проводяться просвітницькі заходи:

Зустрічі з дружиною живописця, художниками, друзями, поетами та журналістами нашого міста. Силами пошуковців створено та демонструються презентації щодо життя та творчого доробку митця, діяльності музею, 3-D панораму музею.

В рамках різноманітних семінарів з навчально-виховної роботи до музею запрошуються викладачі з різних предметів. Нас відвідали вчителі району з кафедри образотворчого мистецтва, початкової школи, математики, історії, російської та української мови та літератури;

Виховні заходи з вшанування пам'яті Івана Гавриловича Авраменка: "Життєвий та творчий шлях художника", "90-річчя з дня народження Івана Авраменка", "Юнь вшановує подвиг покоління" та ін.

Надихає на творчість наш музей і юних послідовників творчості Івана Гавриловича Авраменка – вихованців шкільної студії образотворчого мистецтва "Арт-лабораторія". Діти мають змогу вивчати характерні особливості живопису художника, його сприйняття кольору, особливості композиційних рішень. Одним з напрямків роботи є копіювання творів Авраменка, присвячених рідному місту. Важливо і те, що школу тепер прикрашають не лише картини відомого майстра, а й малюнки майбутніх художників.

І на завершення хотілося б знову процитувати класика Криворізької школи пейзажного живопису, художника, філософа, патріота, чий хист, талант, та неосяжна любов до природи ще на довгі роки даруватиме своїм нащадкам натхнення, оптимізм та віру в майбутнє. *Я сонцепоклонник. Мій Бог – це сонце, земля, вода, вогонь. Це я і хочу виразити у своїх полотнах. Якщо мені хоч трохи вдалося передати вам свій настрій, значить щось вагоме в житті я зробив.* І.Авраменко.

Музей-майстерня Івана Авраменка запрошує всіх бажаючих та небайдужих до нашого осередку художньої культури Криворіжжя.

Л і т е р а т у р а

1. Національна доктрина розвитку освіти [електронний ресурс] / режим доступу: www.setlab.gov.ua. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. 2013 р. [Електронний ресурс] // Освіта. ua. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/.
2. Авраменко І. Г. Зі спогадів. – Кривий Ріг : 2006. – 96 с.
3. Авраменко І. Г. Фрагменти из запоздалых размышлений при вступлении в XXI столетие. Библиотечка "Саксагани". Кривой Рог, 2008. – 71 с.
4. Фелікс Мамут. Степные дали: Поезия. – Кривой Рог : Издатель ФЛ – П Чернявский Д. А., 2011. – 120 с. с ил.
5. Туренко Г. Г. Мое Криворожье. – Кривой Рог : Минерал, 2009. – 98 с.